

Celebrem el Dia Internacional de la Llengua Materna. 21 de febrer

Informació, enllaços i propostes d'activitats d'aula per al 21 de febrer de 2016 ¹

1. La història

Entre 1951 i 1952 la defensa del bengalí va ser l'objectiu central del Moviment per la Llengua Bengalí (Bhasha Andolon) a l'anomenat Bengala Oriental (avui Bangladesh). Tot i que el bengalí era parlat per la majoria de la població de Bengala Oriental, l'urdú era legalment l'única llengua nacional del Domini del Pakistan. El 21 de febrer de 1952 estudiants i activistes que defensaven l'ús públic de la seva llengua van ser tirotejats pels militars i la policia a la Universitat de Dhaka i tres joves estudiants i altres persones van ser assassinades².

La Conferència General de la UNESCO del novembre de l'any 1999 va acordar proclamar el dia 21 de febrer Dia Internacional de la Llengua Materna amb l'objectiu de destacar la importància de la diversitat lingüística i de l'educació multilingüe.

Escultura commemorativa dels fets de Dhaka

Nacions Unides: El Dia Internacional de la Llengua Materna s'ha celebrat cada any des del febrer del 2000 amb l'objectiu de promoure la diversitat lingüística i cultural del planeta.

¹ Material elaborat a partir de les propostes de les delegacions del CNL de Barcelona, amb la col·laboració de Mercè Solé i Laia Tutusaus, i, des de la Coordinació d'Ensenyament, Mercè Coma i Jordi Font.

² Viquipèdia https://ca.wikipedia.org/wiki/Dia_Internacional_de_la_Llengua_Materna

L'any 2007, 16 de maig, l'Assemblea General [resolució A/RES/61/266] exhorta els estats membres a «promoure la preservació i protecció de tots els idiomes que fan servir els pobles del món». A la mateixa resolució, l'Assemblea General va proclamar el 2008 Any Internacional de les Llengües, per promoure la unitat en la diversitat i la comprensió internacional, a través del multilingüisme i el multiculturalisme.

Les llengües són els instruments més poderosos per a la preservació i el desenvolupament del patrimoni cultural tangible i intangible. Tota iniciativa per promoure la difusió de les llengües maternes servirà no només per incentivar la diversitat lingüística i l'educació multilingüe, sinó també per crear major consciència sobre les tradicions lingüístiques i culturals arreu del món i per generar la solidaritat que es fonamenta en l'entesa, la tolerància i el diàleg.

2. Celebració 2016

El tema central de la jornada 2016 vincula l'aprenentatge de llengües amb els objectius educatius del mil·lenni :

«Quality education, language(s) of instruction and learning outcomes»

«Education de qualité, langues d'enseignement et acquis de l'apprentissage»

<http://en.unesco.org/events/international-mother-language-day-2016>

El 2016 la UNESCO posa l'èmfasi en l'aprenentatge formal i informal de les llengües en el context educatiu (aprenentatge adequat de les llengües d'instrucció) amb l'objectiu de promoure un enfocament multilingüe que permeti millorar la situació de les llengües minoritàries o sense reconeixement oficial.

3. Informació i enllaços relacionats

3.1 Organismes Internacionals

- . Nations Unides <http://www.un.org/es/events/motherlanguageday/>
- . UNESCO <http://en.unesco.org/themes/education-21st-century>
- . Comissió Europea. DG Multilingüisme http://ec.europa.eu/languages/index_es.htm
- . Consell d'Europa <http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/>

3.2 Departament d'Ensenyament

- . Web xtec: <http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/plurilinguisme>

3.3 Altres enllaços i recursos

“Veus del món a Barcelona”. Testimoni d’alumnes del cursos de català de BCN. En català i en la seva llengua expressen la seva opinió sobre la ciutat que els acull

<https://www.youtube.com/watch?v=UBHWb2sN7OI>

. GELA. Grup d’Estudi de les Llengües Amençades <http://www.gela.cat/doku.php?id=>

. Col·lecció audiovisual de Linguamón “ Veus unides” Persones amb certa projecció pública expressen la seva opinió sobre la diversitat lingüística: Paul Auster, Joan Massagué, Noam Chomsky, Eudal Carbonell o Maria de Madeiros, entre d’altres:

<https://www.youtube.com/user/Linguamon>

. Linguapax. <http://www.linguapax.org>

. Linguàrium. Residents estrangers parlen de com viuen les llengües a la seva llar

<https://www.youtube.com/playlist?list=PL18F2B36D70CCAFFD&feature=plcp> .

. El documental “La força de Babel” un reportatge sobre la diversitat lingüística.

<http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/programa/titol-video/video/4476051/>

. Wikipèdia http://es.wikipedia.org/wiki/D%C3%ADA_Internacional_de_la_Llengua_Materna

. Equips de treball del CNL de Barcelona/Material de suport/Tractament de la diversitat/Resum de gramàtiques comparades

4 . Activitat de centre adreçada als alumnes. Xerrada col·loqui amb M. Carme Junyent

LES LLENGÜES DE LA MEVA VIDA. Parlem d’(auto)biografies lingüístiques amb motiu de la celebració del **Dia Internacional de la Llengua Materna** (21 febrer). Xerrada col·loqui amb M. Carme Junyent, lingüista i directora del Grup d’Estudi de Llengües Amençades de la Universitat de Barcelona (GELA) i Guisela Zannerini, una de les guanyadores de la primera edició del Premi d’Autobiografies Lingüístiques en la categoria audiovisual organitzat per GELA. **Dijous 25 de febrer a les 11 h a l’Espai Avinyó - Llengua i Cultura** (sala polivalent). L’acte girarà entorn de les (auto)biografies lingüístiques.

-Però què és una (auto)biografia lingüística? És la descripció en primera persona o d’una tercera persona de les experiències viscudes en relació amb les llengües, ja sigui formes d’aprenentatge, llengües del seu entorn, formes de transmissió familiar i, en fi, qualsevol experiència relacionada amb la llengua i les llengües.

-I per a què serveix escriure el relat de vida lingüística? Tal com diu M. Carme Junyent, el fet que les persones escriguin una biografia lingüística "és una bona manera de reflexionar sobre la seva relació amb les llengües i que s’adonin que en saben molt més del que es poden imaginar".

-Com anirà la xerrada? Per començar prendrà la paraula M. Carme Junyent per explicar què és i per què és interessant l’(auto)biografia lingüística. A continuació es projectarà el vídeo **Remitur e Mismas**, de Guisela Zannerini, que va ser una de les guanyadores de la primera edició del concurs d’autobiografies lingüístiques que promou el grup GELA. Tot seguit, Guisela

Zannerini explicarà la teva experiència amb les llengües i, també, per què es va decidir a fer aquest exercici reflexiu. Per acabar, es convidarà els alumnes assistents a compartir la seva experiència a fi de despertar l'interès de la reflexió a l'entorn de les llengües.

Com sempre, per assistir a l'acte caldrà inscriure-s'hi a l'agenda de col·locacions. En cas que hi vulgui anar algun grup classe caldrà avisar a la Coordinació d'Activitats activitats.bcn@cpnl.cat i esmentar el nivell del grup i quantes persones seran.

Per ampliar informació aquí teniu alguns enllaços que poden ser interessants:

<http://www.gela.cat/doku.php?id=autobiografies>

<http://blogs.uab.cat/biografieslinguistiques/>

<http://blocs.mesvilaweb.cat/pmayans/?p=197085>

<https://fentpunxa.wordpress.com/>

5. Activitats d'aula³

5.1 Activitats per a cursos de nivell inicial

A. El mural de les llengües

En primer lloc fem la llista de les llengües dels alumnes de l'aula.

Per a cada llengua recollim expressions habituals i vocabulari bàsic. Podem associar un color a cada llengua, una columna,... també es pot demanar als alumnes que aportin imatges i fotografies per fer més atractiu el mural de l'aula.

³ Observacions: algunes activitats no estan desenvolupades en detall, però sí que tenen les orientacions suficients per portar-les a la pràctica. Cal tenir en compte que algunes activitats poden ser aptes per a més d'un nivell, amb l'adaptació que calgui en cada cas.

B. La infografia de les llengües de l'aula

Proposem fer la infografia de les llengües de l'aula. Cada alumne ha de llistar totes les llengües que coneix i donar-hi més importància segons el grau de coneixement i els usos associats a cada llengua.

Per exemple, si volem fer el jardí de les llengües de l'aula, cada alumne ha de fer la flor de les seves llengües i per fer-ho, cada llengua diferent tindrà un pètal que serà més gran o més petit segons el coneixement que tingui d'aquella llengua.

Podem substituir les flors per gràfics, mapes conceptuals... que permetin fer visible la diversitat de llengües de l'aula. Podem deixar llibertat perquè els alumnes decideixin com expressar gràficament les llengües que coneixen i usen.

5.2 Activitats per a cursos de nivell bàsic

A. [El mural de les paraules del món](#) (Activitat de l'Eixample). La podeu consultar al blog de la delegació.

“Per commemorar el **Dia Internacional de la Llengua Materna**, a l'Eixample fem un mural de paraules del món, del vostre món, de la vostra llengua! Digueu-nos quina paraula de la vostra llengua materna us agrada més pel que significa, per com es pronuncia, pel que us evoca... i com es tradueix en català. Us demanem que hi participeu de dues maneres complementàries:

1. Anoteu la paraula en un dels trossets de paper de color que el professorat us ha repartit a classe i lliureu-nos-la.
2. Escriviu un comentari per fer-nos-la saber i així elaborar també una versió digital del mural.”

B. [Escoltem les llengües dels alumnes. Mapa per homenatjar les llengües dels alumnes](#) (Activitat de Sant Andreu).

Situa al mapamundi la teva llengua materna i, a més, enregistra una frase en la teva llengua.

El text que heu de dir les persones que hi participeu és el següent:

[en la llengua materna] Hola! [en català] Jo sóc/nosaltres som... i sóc/som de... Faig/fem el curs de... La meva/la nostra llengua materna és el... i sona així:

[en la llengua materna] Nelson Mandela deia “parlar-li a algú en una llengua que entén permet arribar-li al cervell, però parlar-li en la seva llengua materna significa arribar-li al cor”.

La frase en anglès és: "If you talk to a man in a language he understands, that goes to his head. If you talk to him in his language, that goes to his heart".

5.3 Activitats per a cursos de nivell elemental / intermedi

A. Els falsos amics i les traduccions literals

Busca expressions en la teva llengua, fes-ne la traducció literal en català i busca l'equivalent en català (per exemple, expressions de comiat com "que vagi bé!", "gràcies"... o frases fetes).

B. "Quina llengua vaig portar a l'escola?"

Activitat d'expressió oral per explicar les relacions entre llengua i educació. Va bé per explorar la diferència entre la llengua de casa i l'estàndard de l'escola.

"Amb motiu del Dia Internacional de la Llengua Materna, treballarem la relació entre la llengua i l'escola.

1. Tanqueu els ulls i recordeu el vostre primer dia a l'escola. Al cap d'uns minuts, per parelles, comenteu-ne els records.

2. Compareu la llengua de casa amb la llengua de l'escola. Podeu parlar a partir de les preguntes següents:

- La llengua emprada a casa, a l'entorn més proper (veïns, barri), al pati i dins de l'aula era la mateixa?
- Si hi havia diferències, eren diferències dialectals, de pronunciació (d'accent) o de llengua?
- L'escola ensenyava a parlar de manera diferent de com parlaves amb els teus pares?
- Si hi havia diferències entre la llengua de casa, la del pati i la de l'escola, escriu-ne alguns exemples.
- Altres....."

Comentari: Aquesta activitat ha de permetre que tothom pugui comentar la seva experiència relacionada amb la llengua materna, ja sigui perquè a casa parlés un dialecte o alguna altra variant, o una llengua diferent. També, ha de fer reflexionar sobre la funció de l'estàndard i de l'escolarització en l'establiment d'una llengua comuna per al conjunt social.

L'activitat es pot completar amb algun fragment literari que incorpori variants dialectals o experiències de plurilingüisme. Es pot demanar als alumnes que, després de pensar-hi, expliquin la seva biografia lingüística, oralment o per escrit.

Adaptació de l'activitat "The language we bring to school", dins de John Corbett. *Intercultural Language Activities*. CUP, 2010.

C. Les nostres llengües maternes

Aquesta activitat té per objectiu recollir informació sobre les diverses situacions en què es troben les llengües pel que fa al reconeixement oficial, prestigi...

Introducció.

El professor presenta l'activitat i penja a la pissarra quatre fulls: un dibuix de diverses persones parlant, un dibuix de molta gent i números, un mapamundi, un esquema que representi diferents àmbits de la vida. A continuació fa l'exposició en relació amb la llengua catalana (servirà de model per als alumnes): explica quantes persones parlen català, en quin territori es parla la llengua i en quins àmbits es pot utilitzar amb normalitat dins de Catalunya (si es vol, es pot comentar que actualment es pot utilitzar pràcticament a tot arreu però abans no).

Primera part.

Fer grups d'experts segons les llengües que parlen els alumnes (llengües maternes).

Cada grup tria un portaveu que sortirà a la pissarra per presentar la informació de la llengua del grup. Han de respondre 3 preguntes:

1. Quantes persones parlen la teva llengua?
2. Quantes llengües es parlen al teu país? En quants països es parla la teva llengua?
3. Pots utilitzar la teva llengua materna sense problemes en tots els àmbits de la vida al teu país?

Segona part.

Els portaveus de cada grup surten a la pissarra i fan les seves presentacions responen les tres preguntes.

Els alumnes poden portar fitxes i material per completar la informació amb retoladors Velleda i que poden penjar a la pissarra durant l'exposició. Hi ha quatre fitxes en total

La informació de totes les llengües analitzades es pot recollir en un mural.

Vegeu el material annex d'aquesta activitat, inicialment pensada per al nivell inicial.

5.4 Activitats per a cursos de nivell de suficiència

A. Parlem sobre les llengües familiars

Aquesta activitat proposa una reflexió individual i un debat en grup sobre les llengües familiars de l'aula i identificar alguns prejudicis associats a les llengües.

Es demana als alumnes que pensin en la seva llengua materna i se'ls formula aquestes preguntes:

La saps llegir?

La saps escriure?

És la llengua que utilitzes en el context familiar i de relacions amb els amics?

En quines altres situacions la fas servir?

Has deixat de fer servir la teva llengua materna? Parles la llengua que parlaven els teus avis?

T'identifiques amb un altra llengua?

Amb quantes llengües t'identifiques?...

B. La meva autobiografia lingüística

Es demana als alumnes que escriguin la seva biografia lingüística (text amb límit de paraules). L'autobiografia pot servir també per preparar una presentació oral.

5.5 Activitats per a cursos de nivell superior

Dues propostes d'expressió oral que també es poden adaptar per a suficiència.

A. Heu de dissenyar i preparar les instruccions de dues o tres activitats destinades al món educatiu per celebrar el Dia Internacional de la Llengua Materna

La Delegació de l'Eixample del Centre de Normalització Lingüística de Barcelona organitza, normalment, l'activitat que teniu més avall amb els alumnes per commemorar el Dia Internacional de la Llengua Materna.

En grups de tres, dissenyeu dues o tres activitats (títol, explicació de la dinàmica, durada, material,...) per al món educatiu per celebrar aquest dia. Digueu a quin grup de població les adreceu: educació infantil i primària, secundària i batxillerat o adults.

Activitat d'exemple:

27 FEBRER 2015

David Modra

No hi ha comentaris

Comemoracions Exposicions

Comemoracions cursos

Dia de la llengua materna

Per commemorar el **Dia Internacional de la Llengua Materna**, el dia **21 de febrer**, com cada any, a l'Eixample fem un mural de paraules del món, del vostre món, de la vostra llengua! Si cliqueu a la fotografia, la podreu ampliar i podreu llegir algunes de les paraules que heu proposat.

El Dia Internacional de la Llengua Materna va ser aprovat a la Conferència General de la UNESCO del novembre de 1999 i fixada per al 21 de febrer. En aquesta data s'entrega el premi LinguaPar, en defensa del plurilingüisme. Per què aquest dia? Doncs perquè el 21 de febrer de 1952 uns estudiants i activistes en defensa del bengalí van ser tirotejats pels militars i la policia a la Universitat de Dhaka i tres joves estudiants i altres persones van ser assassinades. Entre 1952 i 1956 el bengalí va ser l'objectiu central del Moviment per la Llengua Bengali (*Bhashe Andolon*) a l'anomenat Bengala Oriental (avui Bangla Desh). Tot i que el bengalí era parlat per la majoria de la població de Bengala Oriental, l'úrdú era legalment l'única llengua nacional del Domini del Pakistan.

Fes-ho ràpid!

Imprimeix-ho!

Delegació de l'Eixample

C. Callísia, 66, 2n
08015 Barcelona

Tel. 934 512 445
eixample@opt.cat

De dilluns a divendres de 9 a 14 h i
dijous també de 16 a 20 h

Aquestes són les instruccions que es donen als alumnes:

Per commemorar el **Dia Internacional de la Llengua Materna**, a l'Eixample fem un mural de paraules del món, del vostre món, de la vostra llengua! Digueu-nos quina paraula de la vostra llengua materna us agrada més pel que significa, per com es pronuncia, pel que us evoca... i com es tradueix en català. Us demanem que hi participeu de dues maneres complementàries:

1. Anoteu la paraula en un dels trossets de paper de color que el professorat us ha repartit a classe i lliureu-nos-la.
2. Escriviu un comentari per fer-nos-la saber i així elaborar també una versió digital del mural

Gràcies a tots per la vostra participació! Aquí teniu algunes dades sobre el mural que van aconseguir fer un any:

Experiència d'una edició:

Participants totals (tant al mural del vestíbul com al blog): 291

Llengües maternes: català (valencià i mallorquí), gallec, èuscar, alemany, francès, persa, japonès, búlgar, ucraïnès, guaraní, portuguès, lituà, rus, italià, àrab, polonès, anglès, quítxua, bable, gal·lès, armeni, letó, occità i castellà (Equador, Argentina, Saragossa, Uruguai, Colòmbia, Andalusia, Perú, Cuba, les Canàries, Mèxic, República Dominicana, Almeria, Múrcia, Brasil, Veneçuela, Extremadura, Ciudad Real, Paraguai, Xile, Bolívia)

Les paraules més repetides: estimar (querer, amar, rohaijú, xadó, munacuygui anchata, te quiero, te amo, t'estimo), i papallona (bolboreta, pinpilinpauxa, mariposa, farfallina, pinpilinpauza, tximeleta, borboleta)

La paraula més llarga: Donaudampfschiffhazitskapitansmitze (gorra del capità, en alemany)

B. Preparem un debat

Llegeix el text “La llengua materna mai no s’oblida” i pensa individualment la resposta a les preguntes següents:

- a) Et sorprèn la informació de l’estudi?
- b) Ets partidari que els infants que havien abandonat l’exposició a la llengua materna l’aprenuin de nou quan siguin més grans?

Després, en grups de tres, comenteu el que penseu sobre aquest tema.

La llengua materna mai no s’oblida

Els sons característics d’un idioma apresos durant la primera infància, abans dels dos anys, no s’obliden encara que els deixis de sentir en anys. Ho indica un estudi mitjançant ressonància magnètica sobre amb nenes xineses adoptades per famílies de parla francesa.

Durant l’exposició primerenca a un idioma, el cervell forma representacions dels estímuls sonors que componen el llenguatge, però fins ara no se sabia si el cervell les mantenia o les degradava amb l’absència de l’exposició contínua a la llengua. Un estudi, publicat aquesta setmana a la revista *PNAS* i realitzat en 48 nenes xineses adoptades per famílies de parla francesa, revela que el cervell reconeix l’idioma matern (en aquest cas, el xinès) malgrat que l’ús de la llengua s’abandoni.

primerenca de la vida, abans fins i tot que un nen digui la seva primera paraula. Tot i la predisposició que tenen els nens per aprendre una llengua, s’ha obert un debat sobre si el que aprenen roman en el cervell o no quan deixen d’usar-lo”, explica Lara Pierce, investigadora del Departament de Psicologia de la Universitat McGill (Canadà) i una de les autores de l’estudi.

“Gran part de l’aprenentatge del llenguatge ocorre en la part més

Per determinar si el cervell era capaç de retenir la llengua, Pierce i els seus col·legues canadencs van estudiar l’activitat cerebral de les nenes segons l’ús que es va fer del francès i el xinès durant la seva infància. A partir d’enregistraments que contenien sons característics del xinès, una ressonància magnètica va distingir tres grups d’entre 9 i 17 anys.

Un idioma d’oïdes

Cada grup es va diferenciar pel nivell d’ús de l’idioma des del naixement. En el primer, les nenes van néixer en una família francoparlant i eren considerades monolingües. En el segon,

van ser adoptades per una família de parla francesa abans dels tres anys, de manera que desconeixien el xinès. En el tercer grup, les nenes van escoltar el xinès des del naixement i van aprendre els dos idiomes simultàniament.

En analitzar l'activitat cerebral de cada grup, els investigadors van comprovar que les nenes bilingües i les que no sentien el xinès des d'abans dels tres anys van reaccionar de manera similar en escoltar l'idioma. En canvi, les que van tenir una exposició única del francès i que mai van sentir el xinès no van tenir la mateixa activitat cerebral.

“Observem que les representacions neuronals dels sons d'un llenguatge persisteixen en el cervell al llarg del temps, encara que el llenguatge no s'ha escoltat o usat durant anys. Per contra, el cervell respon de forma diferent si no hi ha hagut experiència amb el xinès”, afirma Pierce.

Els primers anys són clau

L'estudi aprofundeix en el coneixement de la plasticitat cerebral en edat primerenca, a més de ser important en persones que van aprendre en els seus primers anys de vida una llengua.

“És possible que això sigui un avantatge per a cert tipus de gent que vulgui reaprendre una llengua que ha escoltat en la seva infància. A més d'això, la investigació ens ajuda a entendre el que fa el cervell amb els primers sons que experimenta, i ens permet aprofundir en la plasticitat cerebral en una edat primerenca”, conclou la investigadora.

Agència SINC (2014). “La llengua materna mai no s'oblida”. *El Diari de l'Educació*. Fundació Periodisme Plural. [Data de consulta: 2 de febrer de 2016 <http://diarieducacio.cat/la-llengua-materna-mai-soblida/>].

Material de suport

Imatges: Banco de imágenes y sonidos del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Universitat Rovira i Virgili.

Font: Blocs CPNL

